

Finlandssvensk i Danmark

Svenske digte er blevet oversat til dansk – eller rettere svensk-finske. Christian Graugaard har oversat digte af Elmer Diktonius (1891-1961) og udgivet dem under titlen 'På toppen af et øjeblik'. Det er næppe sket uden støtte fra diverse fonde. Diktonius er en moderne klassiker som også bør være kendt i Danmark.

Havde Diktonius skrevet på finsk, var en oversættelse en klar nødvendighed – men er nødvendigheden lige så stor fra finlandssvensk? For at få nye læsere med, måske nok, men en sådan oversættelse burde altid være tosproget, fulgt af de originale tekster. Dermed ville udgivelserne tjener to formidlingsformål – dels digtene som sådan, men også formidling af sproget, at du som dansk ville kunne opdage, at du står i direkte forbindelse med det svenske sprog, trods forståelsesknaster. Jeg vil her minde om, at der har været andre tider, hvor man var opmærksomme på, at den sproglige formidling også var en forpligtelse. I 1960 gik Gyldendal sammen med andre nordiske forlag i gang med en udgivelse af danske, norske og svenske digtere på originalsproget. Små overkommelige samlinger med ganske korte introduktioner. Blandt de introducerede er således også Elmer Diktonius med et udvalg og en indledning ved Erling Nielsen, danskprofessor i Norge. Her fra stammer mit eget kendskab til Elmer Diktonius. Her er ingen oversættelse, men bøgerne så små, at man vel har tænkt at læserne ville turde kaste sig ud i forsøget.

I sin anmeldelse i Weekendavisen udpeger Lars Bukdahl Elmer Diktonius som en for danskerne ukendt digter. Hvordan afgør man sådan noget? Det kan man jo ikke vide, det er rent gætteværk. Alene ud fra at interessen for digtning er marginal i forhold til interessen for krimier taler sandsynligheden for, at udsagnet er rigtigt – på den anden side kan det også være, det er forkert. Måske de, som interesserer sig for digtning og især de, som i Danmark interesserer sig for svensksproget digtning, faktisk kender til Elmer Diktonius. De har jo sikkert adskillige svenske antologier, hvor han forekommer. Under 2.verdenskrig og lige efter var en nordisk antologi 'Nordens stämman' overordentlig populær, den findes som regel i mængder på loppemarkeder og bør samles op af enhver som møder den, og her er Elmer Diktonius også med – min udgave er pænt indbunden og fra 1943, trykt i Sverige. Alle digte gengives her på nationalsproget – finsk og islandsk suppleret med oversættelser! Der er en liste over anvendte norske landsmålsord! Det er ikke lutter beredsskabspoesi, for som der står i forordet: 'Dikten kan aldrig tävla med bondepraktikan i att ge råd om hur vi i ena eller andra fallet skola förfara.'

Ikke for at skændes med Lars Bukdahl om, hvorvidt han har ret, han har sikkert ret, men burde ikke have det! Jeg synes ikke vi skal give op, hvad angår at appellere til, at vi går direkte til de andre nordiske sprog. Netop i digtningen forekommer vigtige passager i så små bidder, at enhver må kunne være med. Det er jo paradoksalt, at hvor adgangen til den andre landes TV er så omfattende, virker det, som om vi isolerer os og mere og mere opfatter de andre nordiske lande på linje med alt andet udland. Svensk, norsk, dansk ligger så tæt på hinanden, at denne nærhed bør være en ah-ha oplevelse for enhver, der oplever de andres sprog som 'fremmede'. Og tænk hvis Nordisk Råd tog spørgsmålet om distribution op, så det blev muligt at erhverve bøger fra nabolandene uden at blive ruineret alene af fragten!

Som ps må her anføres, hvad angår kendskabet til Elmer Diktonius i Danmark, at Sentura i 2002 på nettet stod for udgivelsen af en oversættelse af en digtsamling af Elmer Diktonius, som enhver kan downloade den dag i dag, nemlig 'Hårde sange' oversat og med et efterskrift af Jakob Brøbecher. Aviserne er ikke meget for at anmelde noget udgivet på nettet, måske har den slet ikke været omtalt, så nu nævner jeg det her. Adressen er http://www.sentura.dk/diktonius_digte.pdf.

*
**